

Оцінка інфляції за березень 2017 року

У березні 2017 року споживча інфляція прискорила до 15.1% р/р (з 14.2% р/р у лютому). У місячному вимірі зростання індексу споживчих цін становило 1.8%.

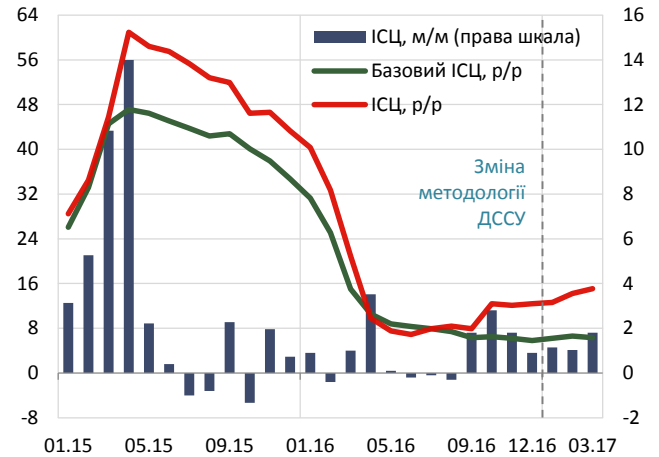
Прискорення інфляції в річному вимірі було очікуваним. Інфляція сирих продуктів харчування пришвидшилася за рахунок збільшення виробничих витрат, активного експорту і низької бази порівняння. Також збільшилися темпи зростання адміністративно регульованих цін унаслідок планового підвищення окремих тарифів та акцизів. Натомість поліпшення ситуації на світових товарних ринках, що зумовило зміцнення обмінного курсу гривні в лютому та березні, стримувало базову інфляцію.

Водночас фактична інфляція в річному вимірі виявилася дещо нижчою за траєкторію прогнозу Національного банку, опублікованого в Інфляційному звіті (січень 2017), що передбачає уповільнення зростання ІСЦ до 9.1% на кінець 2017 року. Це пояснюється насамперед низкою факторів пропозиції, унаслідок дії яких темпи зростання цін на сирі продукти харчування були нижчими, ніж прогнозувалося. Додатковим чинником був перегляд Державною службою статистики України методології розрахунку інфляційних показників. Проте, за оцінками Національного банку, цей ефект нівелюється в другому півріччі.

Базова інфляція сповільнилася до 6.3% р/р (у місячному вимірі становила 1.7%). Це відбулося на тлі укріплення обмінного курсу гривні в лютому-березні 2017 року, завдяки чому сповільнилися річні темпи зростання цін на окремі імпортовані товари (до 3.2% р/р), зокрема на одяг та взуття, товари особистого догляду, домашній текстиль, побутову техніку, ліки, медичні товари. Крім того, на деякі товари ціни в річному вимірі навіть знизилися (автомобілі з ЄС, аудіо- та відеотехніка, обладнання для обробки інформації). Водночас очікувано збільшилися річні темпи зростання цін на продукти харчування з високим ступенем обробки (до 7.5% р/р), що пов'язано із вторинними ефектами від зростання цін на сирі продукти, зокрема молоко та м'ясо. До того ж і далі прискорювалося зростання цін на деякі послуги, що входять до базової інфляції (до 9.8% р/р). Так, у березні збільшилася вартість послуг ресторанів та готелів, перукарень, нотаріусів, таксі, побутових служб, а також зросли тарифи на телекомунікаційні послуги через зростання витрат, зокрема на оплату праці.

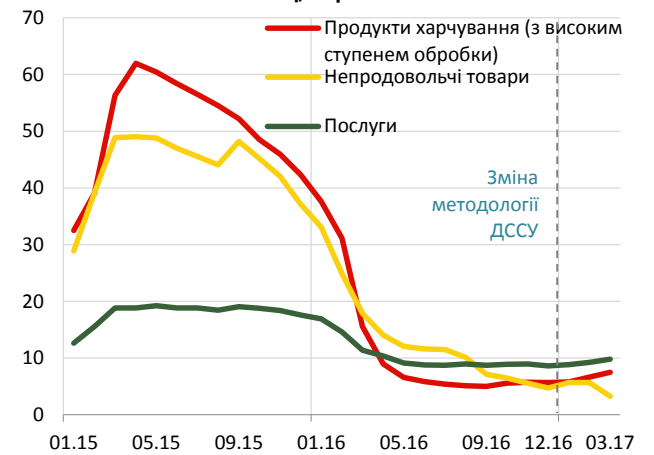
Зростання цін на сирі продовольчі товари прискорилося до 7.5% р/р у березні (за місяць ціни зросли на 1.0% м/м). Таке прискорення було очікуваним та відбулося насамперед на тлі низької бази порівняння через дію в минулому році торговельних і транзитних обмежень із боку РФ не лише для українських, а й для турецьких товарів. Як наслідок падіння цін на овочі та фрукти в річному вимірі і далі передбачувано уповільнювалося (відповідно до 19.4% та 2.0% р/р). Утім, ціни на ці товари все ще залишалися суттєво нижчими, ніж у березні 2016 року, завдяки значній пропозиції, спричиненій у тому

Індекси споживчих цін, %

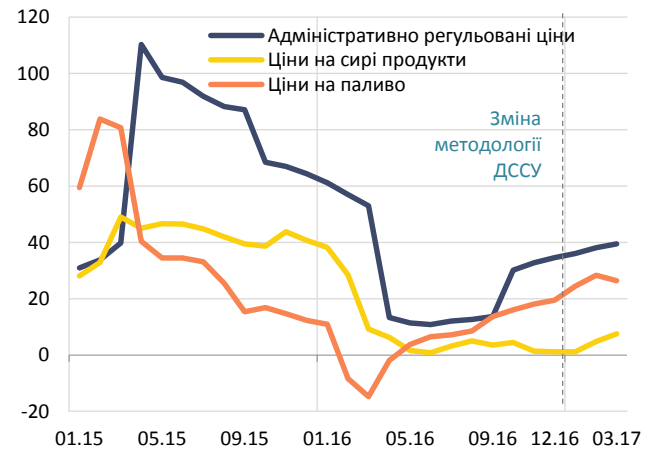
Джерело: ДССУ.

Основні компоненти БІСЦ, % річна зміна

Джерело: ДССУ; розрахунки НБУ.

Основні компоненти небазового ІСЦ, % річна зміна

Джерело: ДССУ; розрахунки НБУ.

числі стрімким підвищенням температури повітря в більш ранні терміни, ніж минулого року. Крім того, пришвидшилося зростання цін на сире м'ясо та молоко (відповідно до 13.3% та 25.9% р/р) внаслідок збільшення виробничих витрат, скорочення поголів'я, а також активного експорту. Через збереження часткових обмежень на експорт продукції птахівництва тривало зниження порівняно з попереднім місяцем цін на яйця, однак низька база порівняння зумовила їх зростання в річному вимірі (на 12.9%).

Зростання цін і тарифів, що регулюються адміністративно, прискорилося до 39.5% р/р (за місяць становило 3.2% м/м).

Так, у березні 2017 року відбулося планове зростання тарифів на електроенергію для населення. До того ж, як і в попередні місяці, вагомим чинником прискорення адміністративно регульованих цін стало підвищення плати за проїзд у автодорожньому пасажирському транспорті внаслідок зростання собівартості наданих послуг. У березні також суттєво зросла вартість поштових послуг, зокрема з 24 березня ПАТ "Укрпошта" збільшило тарифи на свої послуги через зростання витрат на оплату праці¹. Також тривало зростання цін на тютюнові вироби (на 39.4% р/р) внаслідок підвищення акцизів на початку року. Водночас, попри підвищення акцизів на алкогольні напої, річні темпи зростання цін на ці товари і далі знижувалися (до 20.7% р/р), що може бути пов'язано з реалізацією накопичених раніше запасів цієї продукції, а також із наявністю маржі від підвищення мінімальних цін у грудні минулого року.

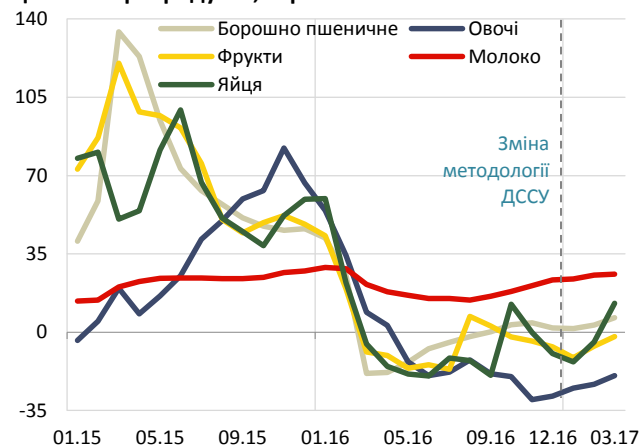
Ціни на паливо у березні не змінилися, завдяки чому їх зростання уповільнилося до 26.4% р/р.

У березні 2017 року зростання індексу цін виробників сповільнилося (до 38.3% р/р із 38.9% р/р у лютому). У місячному вимірі зростання становило 3.5%. Як і в попередні місяці, динаміка індексу цін виробників визначалася насамперед впливом цінових тенденцій на світових товарних ринках. Зокрема, високі світові ціни на залізну руду зумовили суттєве збільшення річних темпів зростання цін у добуванні металевих руд (до 142.6%). Водночас незначне зниження світових цін на нафту на тлі зміцнення курсу гривні разом із високою базою порівняння вплинуло на стрімке уповільнення зростання цін у добуванні сирової нафти і природного газу до 88.3% р/р (з 116.2% р/р у лютому). Зростання цін у добуванні кам'яного вугілля сповільнилося до 20.5% р/р.

Як наслідок темпи зростання цін у добувній промисловості уповільнилися, хоча й залишалися високими (94.7% р/р у березні порівняно з 101% р/р у лютому). Ці тенденції відобразилися й у наступних ланках виробничого процесу, зокрема уповільнилося зростання цін у металургійному виробництві (до 54.0% р/р з 57.0% у лютому), виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення (до 80.6% р/р з 103.3% р/р у лютому).

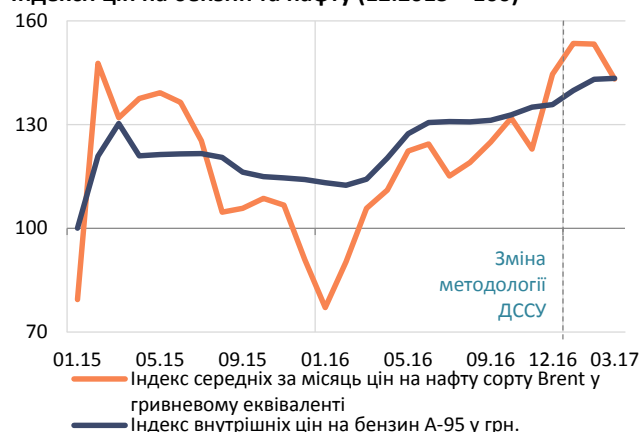
Прискорилося зростання цін у хімічній промисловості (до 12.5% р/р) на тлі підвищення світових цін на добрива.

Ціни на сирі продукти, % річна зміна

Джерело: ДССУ.

Індекси цін на бензин та нафту (12.2013 = 100)

Джерело: ДССУ; Thomson Reuters Datastream.

Індекс цін виробників, %

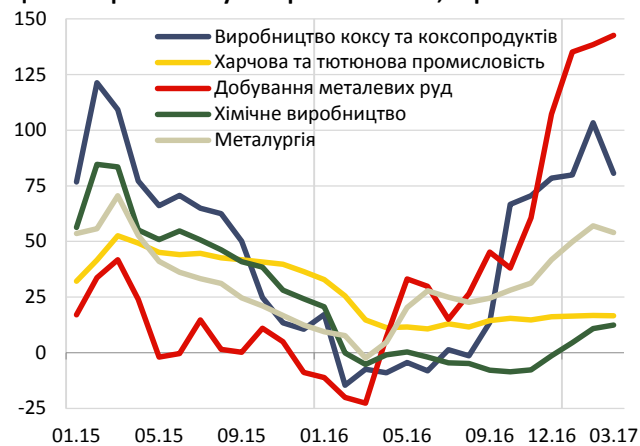
Джерело: ДССУ.

¹ Близько 70% у структурі витрат Укрпошти займають витрати на оплату праці з нарахуваннями. Отже, підвищення законодавчо встановленого рівня мінімальної заробітної плати має суттєвий вплив на собівартість послуг поштового зв'язку, які надає Укрпошта. Детальніше див.: <http://ukrposhta.ua/zmineni-tarif-na-universalni-poslugi-poshtovogo-zvyazku-nabuli-chinnosti>.

Темпи зростання цін у харчовій промисловості залишилися майже незмінними (16.6% р/р порівняно з 16.7% р/р у лютому), хоча динаміка за окремими категоріями виявилася різноспрямованою. Зокрема суттєво збільшилися темпи зростання цін у виробництві хліба, хлібобулочних та борошняних виробів на тлі збільшення собівартості виробництва, а також у виробництві цукру, що пов'язано з високим попитом на український цукор на зовнішніх ринках. Однак зростання цін у виробництві м'ясних, молочних продуктів та напоїв уповільнилося на тлі помірного поліпшення ситуації у тваринництві.

Зростання цін у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря в березні прискорилося до 42.6% р/р (38.7% р/р у лютому) внаслідок збільшення собівартості виробництва електроенергії, у тому числі подорожчання імпорту вугілля.

Ціни в окремих галузях промисловості, % річна зміна

Джерело: ДССУ.

Зміна цінних індексів ІЦЦ та ІЦВ у 2015 – 2017 роках							
Компоненти споживчого кошика (за класифікацією Національного банку України)							
	частка ІЦЦ, %	у річному вимірі, %					зміна за березень 2017 року, %
		2015 рік	2016 рік	2017 рік**			
				січень	лютий	березень	
Індекс споживчих цін	100.0	43.3	12.4	12.6	14.2	15.1	1.8
Базова інфляція	57.4	34.7	5.8	6.2	6.4	6.3	1.7
Небазова інфляція*	42.6	49.7	17.5	18.0	21.3	23.2	1.9
сирі продукти	19.0	40.7	1.2	1.2	4.7	7.5	1.0
адміністративно регульовані тарифи та ціни	18.6	64.4	34.6	35.9	38.1	39.5	3.2
паливо	5.0	12.5	19.5	24.5	28.4	26.3	0.0
Окремі компоненти споживчого кошика (за класифікацією ДССУ)							
Продукти харчування та безалкогольні напої	41.8	41.5	3.3	3.0	5.3	7.2	1.1
Алкольні напої, тютюнові вироби	7.9	22.7	22.5	26.3	30.2	30.2	1.3
Одяг і взуття	5.4	35.0	5.5	5.6	4.7	4.5	10.5
Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива, у т. ч.:	7.5	103.0	47.2	46.6	46.5	49.5	5.0
квартирна плата	0.5	5.4	11.5	14.1	16.8	21.7	4.4
водопостачання	0.3	23.0	42.1	26.7	24.7	24.1	0.2
гаряча вода	0.2	55.8	82.9	82.9	83.2	83.3	0.0
природний газ	2.1	273.0	42.0	42.0	42.0	42.0	0.0
центральне опалення	1.2	78.7	89.3	89.7	90.1	90.2	0.0
електроенергія	1.0	66.9	60.0	60.0	60.0	63.7	28.1
Транспорт	12.1	20.4	11.4	14.9	17.2	16.8	0.7
Зв'язок	3.2	7.0	4.0	4.1	4.6	7.1	2.5
Освіта	1.6	24.2	13.7	12.1	11.5	10.7	0.2
Окремі компоненти ІЦВ							
	частка ІЦВ, %***	у річному вимірі, %					зміна за березень 2017 року, %
		2015 рік	2016 рік	2017 рік			
				січень	лютий	березень	
Індекс цін виробників	100.0	25.4	35.7	36.8	38.9	38.3	3.5
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	13.2	17.6	85.1	109.1	101.0	94.7	4.3
Добування кам'яного вугілля	2.4	-0.8	40.4	43.5	21.0	20.5	0.0
Добування сирої нафти та природного газу	4.7	120.3	76.5	123.8	116.2	88.3	-1.7
Добування металевих руд	5.1	-8.9	107.2	135.2	138.5	142.6	10.8
Переробна промисловість	65.1	23.8	22.6	25.6	28.9	27.5	1.5
Виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	21.8	36.4	16.2	16.4	16.7	16.6	1.1
Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	3.4	4.7	61.7	79.9	103.3	80.6	3.1
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	3.2	24.2	-1.4	4.5	10.9	12.5	1.8
Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	5.2	29.6	9.5	10.6	11.7	12.2	1.7
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	17.3	12.4	41.8	49.9	57.0	54.0	1.9
Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	2.2	15.5	11.4	9.1	15.4	14.5	-0.1
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	21.8	33.2	51.5	37.1	38.7	42.6	8.7

* Розрахунки Національного банку України на підставі даних ДССУ, уточнені дані. Сума внесків компонентів ІЦЦ може відрізнятися від загального ІЦЦ за рахунок застосування динамічних ваг відповідно до методології ДССУ та округлення.

** Із січня 2017 року змінено методологію розрахунку індексів споживчих цін. Детальніша інформація на сайті Державної служби статистики України.

*** Частка компонентів у ІЦВ розрахована на основі даних ДССУ щодо обсягу реалізованої промислової продукції за видами діяльності за 2016 рік.